

”KOMPETENSBEKRIVNING FÖR LEGITIMERAD SJUKSKÖTERSKA INOM HEMSJUKVÅRD”

Inledning

I takt med att många kommuner har tagit över hemsjukvården från primärvården har behovet att beskriva kunskap, yrkeskunnande, erfarenhet, och förhållningssätt av sjuksköterskan i hemsjukvården vuxit.

Med landstingets- och kommunens gemensamma fokus på hälsa och livskvalitet ska invånarna:

- inte märka organisatoriska gränser
- möta kompetens, säkerhet, hög kvalitet och gott bemötande
- erbjudas stöd utifrån varje individs behov och förutsättningar med syfte att återvinna eller bibehålla bästa möjliga funktionsnivå samt skapa goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhälle.

Den kommunala hälsovården ansvarar för hembesök och hemsjukvård, vilket innebär att kommunen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till och med sjuksköterska nivå. Kommunen ansvarar hela dygnet (3).

Definitioner

Omvårdnad

Omvårdnaden är den legitimerade sjuksköterskans specifika kompetens. Omvårdnaden omfattar både det vetenskapliga kunskapsområdet och det patientnära arbetet grundat i en humanistisk människosyn (2).

Omvårdnad, enligt Dorothea Orems egenvårdsteori innefattar identifierande av olika typer av egenvårdsbrist. Den består dels i att utföra nödvändiga egenvårdsaktiviteter som patienten själv eller andra i hans närhet inte kan förmå utföra och dels i att förstärka förmåga hos patienten att utöva egenvård (7).

Omsorg

Enligt Kari Martinsens omsorgsteori kan omsorgen beskrivas utifrån 3 aspekter:

- innefattar ett nära och öppet förhållande emellan två människor.
- är att ta ansvar för de svaga, ett moralbegrepp.
- att utföra konkreta situationsbetingade handlingar baserade på förståelse av vad som bäst gagnar den andra personen (7).

Kompetens ”Förmåga och vilja att utföra en uppgift genom att tillämpa kunskap och färdigheter”

Förmåga = Erfarenhet, förståelse och omdöme att omsätta kunskap och färdigheter.

Vilja = Attityd, engagemang, mod och ansvar.

Kunskap = Fakta och metoder – att veta.

Färdigheter = Kunna utföra i praktiken – att göra (1).

Förhållningssätt

Med förhållningssätt avses i den bakomliggande inställning eller anda som ligger till grund för bemötande och hur man agerar inför en situation eller uppgift (2).

Hembesök

När patienten själv, närstående, hemtjänst med flera kontaktar landstingets verksamheter inklusive privata vårdgivare (som verkar inom Hälsoval) exempelvis hälsocentral/öppenvårdsmottagning/1177/sjukhusavdelning bedömer läkare eller sjuksköterskan om patienten själv kan ta sig till hälsocentral/mottagning eller behöver ett hembesök (3).

Hemsjukvård

När hälso- och sjukvård ges i patientens bostad eller motsvarande och som är sammanhängande över tid (Socialstyrelsens termbank) (3).

Egenvård

Egenvård är inte hälso- och sjukvård

Till egenvård räknas de uppgifter som legitimerad personal normal bedömer att patienter eller närstående själva kan utföra efter enklare instruktion.

En individuell bedömning görs av patientens hälsotillstånd och förmåga att klara egenvården. Det är inte diagnosen utan patientens mentala funktionsförmåga som är helt avgörande. Det är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom landsting och kommun som har tolkningsföreträde och som dokumenterar i respektive journal.

Den enskilde kan även ansöka om bistånd hos kommunen i utförande av egenvården och ska då lämna in ett skriftligt intyg underskrivet av legitimerad personal att insatsen är bedömd som egenvård (3).

Kompetensbeskrivning

För legitimerad sjuksköterska inom hemsjukvård

Omvårdnad/vårdvetenskap

- Bedömer behoven och resurser hos patienten och närstående i ett salutogen och holistiskt perspektiv.
- Uppmärksamma och agerar på förändringar utifrån förändringar i hälsotillståndet.
- Stödjer patienten med nedsatt hälsa i dennes dagliga liv med respekt för patientens val och livsvärld.
- Stödjer patientens delaktighet i vården och egenvårdsförmåga.
- Reflekterar över och vidtar åtgärder för att behandla, lindra sjukdom och symptom i förhållande till patientens livsvärld.
- Är förtrogen med och kan utföra de praktiska momenten i omvårdnaden av patient.
- Förstår och agerar på den sociala och psykosociala förhållandens påverkan på hälsan.
- Initiera, arbetar och ansvarar för hygienrutiner.
- Arbetar med kvalitets och verksamhetsutveckling.

- Lindrar smärta och andra symtom i palliativ vård. Läkemedelsbehandling vid livets slut.
- Identifierar övergång från tidigt palliativt skede till sen palliativt skede; vård i livets slut.
- Bedriver specifik omvårdnad och symtomlindring vid livets slut.
- Kritisk värderar olika behandlings metoder.
- Initierar och genomföra svåra samtal med patienter och deras närstående.
- Integrerar psykologiska och existentiella aspekter i patientens vård.
- Tillämpar ett teambaserat förhållningssätt för att möta patientens och anhörigas behov samt erbjuder stödjande och rådgivande samtal.
- Arbeta utifrån en helhetssyn med patient/närstående/team.
- Tillvaratar det multidisciplinära teamets kunskaper.
- Tar tillvara patientens egna resurser för bästa upplevelse av välbefinnande.
- Tillämpar farmakologiska kunskaper för säker hantering, administrering och utvärdering av läkemedel.
- Ansvarar för medicinsk- tekniska hjälpmedel förekommande i hemsjukvård.

Bemötande, information och undervisning

- Använder pedagogiska tekniker för att stärker patientens beslutsfattande.
- Initierar och genomföra svåra samtal med patienter och deras närstående.
- Handleder, undervisar och bedömer studenter utifrån professionen.
- Har kunskap i hälsoekonomi för att kunna göra medvetna val avseende vård och behandling.
- Handleder omvårdnads arbete och undervisa omsorgspersonal.
- Respekterar autonomi, integritet och värdighet hos patient/närstående.
- Deltar i etiska diskussioner och beslut.
- Implementerar och arrangerar utbildning gällande delegering enligt aktuella föreskrifter och riktlinjer.
- Bedriver eget utvecklings arbete och håller sig uppdaterad med nya forskningsrön.

Säkerhet och kvalitet

- Arbetar självständig utifrån relevanta nationella riktlinjer, lokala vårdprogram och nationella kvalitetsregister.
- Identifiera faktorer som utgör ett hot mot säker vård och arbetar systematisk för att förhindra vårdskador.
- Hanterar information om patienten på ett sådant sätt att patientsäkerhet och sekretess alltid garanteras trots kontinuitetsavbrott till följd av olika lagrum och verksamhet.
- Arbetar enligt gällande lagar, författningar samt riktlinjer och standards gällande hemsjukvård.
- Skapar ändamålsenligt arbets- och vårdmiljö.
- Identifierar behov och initiera kontakt med fysioterapeut och arbetsterapeut för att säkerställa att patienten får rätt hjälpmedel samt bostadsanpassning.
- Initierar, leder och delta i kvalitetsutveckling.

Referenser

1. -Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS) SS 62 40 70 Ledningssystem för kompetensutveckling – krav.
Stockholm, Standardiseringskommissionen i Sverige, 2002.
2. -Svensk sjuksköterskeförening. Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska.
Tryck: Åtta45 2017.
www.swenurse.se
- 3.- Praktiska anvisningar – Sjuksköterskor 2016. Läns gemensam ledning i samverkan.
Inom socialtjänst och angränsande område Hälso- och sjukvård i Kalmar län.
- 4.-Riskförening för sjuksköterskan inom äldre vård & Svensk sjuksköterskeförening.
Kompetensbeskrivning legitimerad sjuksköterska med specialistsjuksköterskeexamen inom vård av äldre. Tryck: Åtta45 2012
www.aldrevard.se
www.swenurse.se
- 5.-Sektion sjuksköterskor för palliativ omvårdnad (SFPO) & Svensk sjuksköterskeförening.
Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska med specialisering inom palliativ omvårdnad. Tryck: Åtta45 2008
www.swenurse.se
- 6.-Distriktssköterskeförening i Sverige. Kompetensbeskrivning legitimerad sjuksköterska med specialissjuksköterskeexamen distriktssköterska. Tryck: Danagård 2008
www.distriktssjukskoterska.se
www.swenurse.se
- 7.-Omvårdnads teorier – analys och utvärdering. Marit Kirkevold. Studentlitteratur.
Andra upplagan 2000.